

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. — Opravištevno, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Jugoslovansko bojišče.

Iz Badovincev (pred Bjelino) 25. julija. (Izvirni telegram „Slovenskemu Narodu.“) Po oficijalnih zanesljivih datih so Turki imeli v bojih okolo Bjeline 3., 5., in 20. julija izgube 2500 mrtvih in 4000 ranjenih. Naše srbske čete dominirajo na potu mej Brdsko, Bjelino in Račo vso turško zemljo. — Generalu Ranku Alimpiću je knez Milan s posebnim telegramom zahvalil se za dosedanje vpehe in v znamenje svoje hvaležnosti mu poslal križ Takovski. (Ta telegram smo dobili od srbskega g. gimnazijalnega direktorja Milana Maksimovića, divizionarja sanitetnega oddelka v vojski pred Bjelino. To kaže: naši gg. profesorji in direktorji imajo zdaj počitnice, srbski so vsi v narodni vojski in niti nas Slovencev ne pozabljajo, kakor ta telegram in včerajšnji naš dopis izpred Bjeline od iste roke kaže. Pri istem sanitetnem oddelku je tudi naš rojak Slovenec dr. Kopše. Slava jim in sreča!)

Telegram iz Beograda od 23. junija poroča: Turki so 21. t. m. s 2000 nizami in z artilerijo napali srbske šance pri Malem Zvorniku, najbolj tišeč proti reduti, katere kanoni vladajo obrežino in težje zvezo mej Velikim Zvornikom in Bjelino. To reduto sta branili le dve kompaniji, ali Turki so bili na vseh krajih tepeni in so pustili 100 mrtvih na mestu. Pri boji 20. ju. (pri Bjejinu) so imeli Turki 1000 a Srbi 200 mrtvih in ranjenih.

22. jun. pak je bila pri Rakitnici na Timoku manjša bitka s Turki, kateri so bili popolnem v beg zapodeni. V bitvi 18. jun.

pri Velikem Izvoru je srbska artilerija tako izvrstno delala, da imajo Turki 2 do 3000 mož izgube, mej temi več višjih oficirjev. Srbi pri tej priliki niso nobene kanone izgubili. (Glej najnovejši veseli telegram „Slov. Nar.“ iz Beograda na 4. strani.

Iz Paračina, kjer je glavni srbski kvartir, poroča se „N. W. T.“ 22. julija: „General Černjajev je s svojim generalštabnim načelnikom, oberstom Beckerjem sem prišel, da knezu poroča kako stvari stoje. Devet ur se je do sem vozil z dvema konjema na odprtem vozu. General je velike, vojaško pokončne postave, zagorelega obraza in temno-plavolas. Nosil je uniformo srbskega generala, dolgo plavo orožno suknjo in zeleno kapo s tremi rudečimi trakci. Knez Milan je z voza stopivšemu nasproti prišel in ga poljubil. Potem sta šla v izbo.“ — Najbrž, da je to potovanje v zvezi s kako premembo vojnega plana, ker najnovejši telegram iz Beograda poroča, da je srbski generalštab sklenil, naj Černjajev pusti Ak-Palanko in Babino glavo, torej vse pozicije katere bi mogel Abdul-Kerim vzeti.

Iz Zemuna se javlja, da je pred Bjelino junaško smrt storil Petrović, znan iz Hercegovine, ki je bil z Ljubibratićem vred od Avstrijcev ujet a je iz ogerske ječe v Srbijo ušel. — Mišković je ranjen.

Iz Carigrada samega se poroča in potrjuje „Tr. Ztg.“, da je turška zveza mej Nišem in Sofijo pretrgana.

O Črnogorcih govori telegram iz Zadra od 24. t. m., da se iz Mostara, torej iz turškega vira poroča o nekeji zmagi Muktar-

paše nad Črnogorci, katerim je veleval knez sam, mej Blagajem in Nevesinjem. A vir je kalen, Muktar je uže znan kot čuden Kljukec, torej počakajmo tudi glasil od drugih strani.

Iz Beograda, 21. jul. [Izv. dop.]

Predvčeranjem in včeraj so začeli Turki napadati na našo vojsko pri Gramadi, dve uri od Aleksinca, in pri Bjelini. Na prvem mestu je bil strašno krvav boj, kateri je trajal dva dni, dokler niso bili Turki pobiti in odbiti. Pri Bjelini se je naša vojska borila proti 10.000 nizamov; naši so jih vrgli, in vzeli v naskoku vse nasipe (šance) do zadnjega. V tem mahu pretrga se oblak in se je vlila taka ploha, da je našej vojski bilo nemogoče neprijatelja dalje goniti.

Jaz mislim, da vas nij treba opominjati, da turškim telegramom iz Carigrada v dunajske turkofilske novine, kakor tudi nemškimi dopisom teh listov ne verujete prav nič, ker se je njihova lažljivost v kratkem času mnogokrat eklatantno dokazala. Osobito kar se nove dunajske Mohamedanke („N. Fr. Pr.“) tiče, vam moram javiti, da ona v Beogradu nima nobenega dopisnika, in da so vsi dopisi in telegrami v „N. Fr. Presse“, ki so datirani iz Beograda izmišljeni. Njeni famozni „mrtvi“ dopisnik Wallsee zdaj iz avstrijskega Zemuna grdi in napada Srbijo in srbski narod v tej novej Mohamedanki. V vseh bečkih listih ste čitali v poslednjih dneh velike zivage Turkov nad Srbi. Te zmage se reducirajo na povlačenje malih odeljenj srbske vojske, katera so bila poslana na rekognosciranje turških položajev.

Po Bosni divjajo Turki kakor najbolj

Listek.

Čast in sramota.

(Novela iz družinskega, v črnega življenja ljubljanskega. Spisal Ogrinec.)

I.

(Dalje.)

„Večeren kriljač, da, kriljač! to si zapomni, in ona — kje je? Hej Olga, Olga! Jaz jej povem!“ kliče rasoč po konci,

„Za božjo voljo, Robert“ vzdihla žena vlekoč ga nazaj k sebi, v tem, ko Olga vidno oplášena vstopi milo vprašajoč:

„Kaj pa, tata?“

„Vajet napet“ zagrmí oče.

„Robert!“ pozove Berta s tacim izrazom in tacim naglasom, da mož pač opomnjen na korenite nasledke jednaci slučajev, kakor od strele zadet tih in miren zopet nazaj sede, in žena hčeri veli:

„Kupico vode tati!“

Dekle hiti in prinese.

„Le pojdi!“ ukaže jej mati in zopet sama z možem prime ga za roko rekoč;

„Robert, to ti rečem, ne razgrajaj mi, predno ne veš! Če misli resno, kakor jaz trdim, ne bo dolgo odlašal. Potlej se pokaže, kdo ima pravo — da jaz!“

„Vajet napet!“ méni mož s polovico poguma, vstane in zgrabi časník.

„Jaz imam pravo!“ pristavi žena zmagnosnim prepričanjem hitéč ven pogledat, kako se pripravlja večerja.

II.

Robert Brüll je do malo časa sém uradoval pri železnici v nemški kronovini, zdaj pa v ravno tej službi prestavljen bil v Ljubljano. Vso svojo modrost je imel iz člankov, katere je novinarski žid napisaval v veliki dunajski list! Navdušen velikonemec je prec dobil krča v ude, če je kak Slovan le genil se kje v Avstriji. Prišedši na Kranjsko je čudom se čudil, da tukaj živi vse trdo Slovencev, o katerih je on dozdej za gotovo verjel, da so res le izmišljeni samo na papirji. Torej nij mogel do zdaj kaj sprijazniti se tukajšnjimi

meščani, tudi ne takimi, katere bi kdo označil njemu jednakoverne, menéč namreč, da samo daljtrajno bivanje njihovo mej Slovenci je kolikor toliko okalilo in okužilo njih spoznavanje. In pač tudi zato nij nahajal zaupanja, da bi jedini potomki njegovi sreča vsevela v Ljubljani.

Gospa Berta je, kakor do malega vse ženske, mislila precej kosmopolitično. Rada je sicer potisnila psovko, katero je mož švignil na presedane narodne, toda to vselej iz previdnega, sebičnega nagiba, češ, da s tem si pridobi njega za svoje nakane. Najti povoljnega zeta, to jej je od zdaj bil nepremakljivi smoter, kamor je merilo vse njeno mišljenje, dejanje in nehanje. Še tak ultra-narodnjak, ali pa zagrižen, ustavoverni šteklijačar — to je bilo njej vse v jeden kup: volila bi bila tistega, s katerim bi jej bolje kazalo.

In Olga? Tej mladi devi še nij človeška strast okužila nežno-čutečega srca. Ona je še mislila, da vsi zemljani so kakor pred sodnim stolom božjim, tako pred postavami svetnimi ravnopravni. Ljubila je pač najbolje mater in očeta, potem pa, menéč se, da vsi ljudje

divja zver. Smrt in požar je na njihovem potu. Vse vasi, kar jih Turki v pest dobé, požgó, in vse ljudi, žene, starce, deca pobijajo, a to na grozen način. Malo dete primeta dva Turka vsak za jedno nogo in ga pretrgata na dva kosa. Drugi zopet mečjo kristijansko-slovanske otroke v vis, in potem se skušajo, kdor jih bode prej na bajonet ujel. To je strašno!

Da je tudi pri vas, v belej Ljubljani, v sredini krepkega slovenskega naroda tacihi ljudij, ki simpatizirajo s temi beštijami v človeške obliki, to je verjetno, kajti nemškutar in poturčenjak to sta si brata po duhu, ker sta oba renegata.

Katolicizem in Slovanstvo ob boji s Turkom.

Vrlo čudna in žalostna je prikazen, da so veliki rimski in francoski katoliški časniki v sedanjem boji naših kristijanskih bratov zoper starega sovražnika sv. križa, zoper Turka, — bolj na turške, nego na slovanske strani. Mej imeni teh listov čitamo naslove, ki smo jih bili vajeni dozdej v našej „Danici“ citirane čitati kot avtoritete katoličanstva in pravo-verstva.

Poleg tega čitamo, da je dika jugoslovanstva, hrvatski škof Strossmayer v Rimu papeža prosil, naj se javno izreče za krščanske bojovníke in zoper divje muhamedanske Turke. Papež dozdej tega nij storil. Tudi to je čudno. „Prej je bil vselej pripravljen kako neškodno postaviti prekleto, zdaj pa ne da bi divje Turke in njih brutalna dejanja, njih krščanomorstvo preklel“ tako pravijo neki ljudje. Kaj je vsemu temu vzrok? Ali nij to žalostna stran v katoliški cerkveni vladavini? Ali nij tu zopet napačna ultramontanska politika prevladala pravo krščanstvo, keterega udje in čestilci smo vsi?

Veselim se, da dosedaj ne le naše slovensko in slovansko-katoliško časništvo sploh, nego tudi jeden majhen del nemškega katoliškega novinarstva temu nevrednemu političnemu mešetarjenju naravnost nasproti postavlja se: mej prvimi dunajski „Vaterland“, kateri je v več člankih dobro dokazal, kako oni romanski (jezuitski) katolicizem krivo sodi in nekrščansko politizira, če s Turki simpati-

zira zoper Srbijo, Črnogoro in Bulgarijo in Rusijo. Ta nemško-katoliški list je rimskemu vaticanu na spomin poklical, kako so nekedaj papeži v bulah proklinjali in izobčevali vse kateri so Turkom pomagali. S tem je zavržena vsa ona prokleta, od nas Slovanov zaničevanje odbijana politika romanskih klerikalnih listov v Rimu in Parizu, ki pišo za Turke, pod firmo katolicizma!

Stvar je namreč ta: Ti politični „katoliki“ so se tudi nalezli sovraštva do Slovanov, posebno do slovanske Rusije, ker je razkolniška, t. j. pravoslavna. Bolj sovražijo brata v Kristusu, pravoslavnega kristijana, nego barbara in lopova Turka! In uže so bili začeli ti romanski jezuitje, v zvezi z Magjari in onimi Nemci, kateri so vselej vikali na katoličanstvo, mej ubozim in neomikanim delom bosenske raje agitirati, da bi s Turki zoper Srbe naše brate in zoper Slovansko idejo delali. Res se je našel nekde na Turškem katolišk „škof“, ki je vrlega vstakega vodjo, katoliškega fajmoštra Mušića v Hercegovini ekskomuniciral, to se ve, tako zastoj kakor ne vpliva Blažev žegen, ni dobro, ni slabo. Tudi intriga v Bosni je slabo izpala za te „katoličane“. Sam hrvatski „Obzor“ je svetoval bosenskim katolikom, naj bodo jedini s srbskimi vstasi in rekel: „Kar se tiče vere to bomo pogodili z bogom svojim, a kar je politike, to z državo“. To je i naša politika.

Nemški reformator Luter reprezentira v sebi dobre in slabe strani nemškega naroda sploh. Dobre so: odločnost, duhovitost, samostalno mišljenje. Slabe pa so: brezobzirnost, krivičnost do družih. Izliv zadnje nemške lastnosti je, da je Luter s Turki držal, ker so ti pokončevali papiste (t. j. katoličane). Veseli nas, da dunajski „Vaterland“ pogublja smer, katera od rimske strani namerava isto politiko nekrščanske maščevalnosti nasproti pravoslavnemu Slovanstvu začeti.

Mi Slovenci in Slovanje sploh te vrste katoličanstva ne umejemo in ne maramo. Slovanje smo in biti hočemo, to je bilo in bode jedro naše politike in s tem naj gospoda v romanskem taboru račun, če neče neproračunljivih izgub delati.

Zadnji srbski „Istok“ se zahvaljuje Hrvatoma, da so te vrste katolicizem odbili in pravi: „Zar nijsmo mi braća rodjena? Zar nas ne tišti jedna muka? Zar ne zborimo jednim jezikom? Dosta je bilo razdora i nesloge! Naši so neprijatelji moćni i snažni, i mi moramo biti složni. Zar samo nas braću rodjenu vera razdvaja?“

I mi Slovenci Srbom in Rusom in vsem Slovanom rekamo v ime narodnosti in slovanske slobode: nikdar ne!

Politična pisma.

VII.

„Miloš na Timoku! Miloš na Moravi! Miloš na Drini!“ Tako je zakričal, po krvavej bitvi s Srbi, ujeti bosenski paša, ko je Miloša zagledal. *) Bilo je, ko so se pod Milošem Srbi za svobodo s Turki bili, da je Turčija tri vojske proti Srbiji poslala, tri velike vojske, od kojih je vsaka zase močnejša bila po številu, nego vsa srbska sila. Pa Miloš nij bil samo junak, ampak tudi strateg. On je hitro izprevidel, da je izgubljen, ako svoje moči razdeli in vsakej turške vojski pešico svojih junakov nasproti postavi, ker tedaj bi mu vse junaštvo Srbov nič ne pomagalo. Ob jednom pa je izprevidel, da njegovo strategično položje je takovo, da, ako vse svoje sile skupaj in hitro ravna, more vse tri turške vojske jedno za drugo napasti in ako mu je sreča ugodna, vse tri razbiti. Tako je storil in sreča ga je spremljevala. Planil je najpoprej na Timok, razbil Turke. Planil na južno stran, razpršil Turško vojsko. Planil na posled na Drino in zopet sijajno zmagal, ter ujel glavnega turškega zapovednika.

Strategično položje Srbije proti Turčiji je dandenes še ravno tako, kakor je bilo v dobo Miloša. Tudi dandenes so imeli Srbi to prednost pred Turki, da so mogli svoje sile sosedotočiti in silnim udarom na jedno stran Turke tu uničiti, ter potem na drugo stran obrniti se. Pa to je jedina strategična prednost Srbije, v vseh družih obzirih so Turki v strategičnem obziru na boljšem. Prednost, koje Srbiji naravna njena lega daje, porabiti, to je bila po mojem mnenji prva dolžnost

*) Essai de l'histoire de la Serbie par Cunibert.

so blizu jednako dobri, čislala bi bila bolj onega, kdor bi jej bil zdel se vrednej njenega sočutja. Tacih pa dozdej še nij štela na prste pač, ker tako rekoč še mej tujini, pa tako zatišno živeča do sešmal še nij nahajala prilik, da bi se seznanjala s kom. Inače bi to brez dvoma bilo narobe, kajti nežna Olga, da si stoprav v šestnajstem letu, je uže razcvitala se v mično in prezálo devico, po kakoršnih mladi moški svet čudeč se obrača dobrodejno božane oči in nateza korake. Predrznost bi bila, ko bi hotel opisati njen ljubojasen obrazec, po katerem je rad zazibaval se ljubeznjiv smehljaj; temne, vedre oči pod živo obrisanimi obrvi, rudeča usteca, kakor prezajoča se vrtnica, zatemnelo rujave, gladko razčesane, plodne lase, vitko, srednje veliko rast — vsi, zares lepi podobi je bila vrhi tega navdihnena neka blažena milina, da je človek vidéc jo nemudoma spomnil se pomladanskega jutra.

Po ravno omenjenem razgovoru z materjo deviški Olgi prišedši v svojo stransko stano prvikrat nocoj izgine tista nepresledna, jasna dobrovoljnost, pa se usili jej globoka resnost. Kakor pomladna od slane poparjena

cvetica, zgrudi se v slanjač, ter povesi glavico na podloženi lakti. Kakor omedlela tamkaj jeden čas nepremakljivo trpi, in le kak posamezen bolesten izdih iz deviških prsi, potresujoč jo vso, priča še, da v tem nežnem telesu še duša misleča trpi. Kaj misli pač? Kaj je zamoglo tako zviškoma tolikanj uničiti jo?

Kakor pod temnimi oblaki, napovedujočimi bližajočo se nevihto, oplašena lastavka nepokojno hiti sem ter tja, tako Olga zdaj nemirna plane po konci, in tiščeč si drobni dlani na lica kakor sanja je tava po stanici. Potem obstane pri jedinem oknu, in nekoliko vpognivši košate cvetice v kotličih živo in zvesto pogleduje naravnost proti oknu v stranske steni bližnje, sosedne hiše. In hrepeneče zamaknjeni tjakaj v mražni okvir prirosi gorka solzica v oko, in postaje jej tako mehko, tako rahlo pri srci, da bi kar glasno zajokala.

Kar na tisti mah zasliši materin klic, otare si solzo in hiti. Večerja stoji pripravljena, mati in oče uže pri mizi. Olga prisede molčé, ne upa si kvišku pogledati in vidi se, da jej ne diši, da pa vendar plitvo zajema, pač le,

da bi izognila se neprijetnemu praševanju. Tudi stariša ne govorita; brž se čuti, da tudi mej njima je neko napetje.

Žena je prva, ki pretrga ta sitni molk, rekoč:

„Saj to tudi nij nič, da brez presledka čepimo tu doma, kakor zaprti! Druge družine obiskavajo kake večerne veselice v kazini ali kjer si uže bodi, mi pa niti v gledišče nikoli! Res, čuda ne bo, če spletnimo kar zmirom v tej ječi. Tacega nij —“

„Kam pa češ, kam tu v Ljubljani? Povsod tistim narodnim v zobe, je-li?“ hudi se Robert, koj uganivši, da ženine očitajoče besede merijo le na njega.

„E kaj, kaj tisto zopernost! Človek kjer biva, tam naj pa bode z ljudmi in če ti nečeš —“

„No kaj, kaj bodeš — vajet napet!“ rohni Robert, položi žlico ter začne hitro pregledavati urno zgrabljeni časnik.

„Kaj —? v gledišče pojdem jaz in Olga — pa sami, prec nocoj, veš!“

„Ti? Le gani se mi, dekle!! Jaz ne delam zato, da bi vedve moje trdo prisluženo

glavnega srbskega vojskovodstva, a tega ni storilo. S tem ponavljam, kar sem že nekoliko v zadnjem pismu omenil, — ponavljam zato, da bi se čitatelji „Slov. Nar.“ spomnili, kaj je bil vzrok, ako bi, — kar naj bog odvrne — vendar še Turki zmagali.

Turki so po številu svoje vojske že zdaj nekoliko močnejši, kakor Srbi. Zraven tega imajo veliko trdnjav, kar Srbi nimajo, in turška vojska se bo še dolgo časa lahko množila, a srbska ne. Le s pomočjo vstanka bi se srbska vojska mogla pomnožiti, in zopet s pomočjo bulgarskega vstanka bi se bil dal Turkom pot popolnem zapreti, po katerem svoje podpore dobivajo.

Na vprašanje: kam so imeli Srbi precej s početka vojne vse svoje moči, kolikorkoli so razmere na drugih straneh to dopustile, zavaliti? je odgovor naraven: na Timok. Ordre de bataille, koju „Slov. Nar.“ v št. 167. priobčuje, je sicer, brž ko ne, do malega resnična, le v tem ne, da pravi, da je na Drino ravno toliko srbske vojske v začetku vojne postavljene bilo, kakor na Timok. Na Drini je je bilo skoraj dvakrat toliko. In to je bilo ravno napačno. Ako je mislila Srbija na vse strani zajedno ofenzivno postopati s sedanjimi svojimi silami, bilo je to napačno, ako je pa na Timoku mislila celo defenzivno postopati, je bilo še bolj naopak, kajti potem ne bi bila smela proti Nišu ofenzive poprijeti. Dokler Vidin ni vzeta ali vsaj obkoljena od Srbov, je položje srbske vojske pri Nišu tako nevarno, da se ne sme v napade proti tej silnej trdnjavi spuščati. S tem, da so Srbi najbolj za tem težili, da hitro v Bosno prodrejo, so svojim lastnim močem noge spodbili. Alimpičeva vojska se sicer junaško bojuje na Drini, a prodreti čez turške trdnjave v Bosno, vendar ne more še. Za ofenzivo je drinska vojska preslaba, za defenzivo je je bilo s početka preveč. To je — po mojem mnenju — potrata sil.

Ako bi bili Srbi za nekaj časa proti Bosni le defenzivno postopali in polovico drinske vojske na Timok postavili, bi bilo Lješaninu mogoče, Vidin, če ne vzeti, vsaj obkoliti in pod Vidinom na kakem važnem kraju baterije postaviti in utrditi se, tako, da bi turške ladje ne mogle več novih sil v Vidin do

peljavati. Tako bi se bil bulgarski vstanek lahko bolj razširil in organiziral in mogel bi zdaj Srbom več podpore dajati, kakor je Turki iz Azije itd. dobivajo. Černjajev bi bil v tem slučaju v stanu ali Niš napasti ali proti jugo-izhodu marširati. In v kratkem bi se bilo potem tudi za ofenzivo proti Bosni dovolj močij dobilo. Sicer kolikor je srbski vojni plan sploh tako je Alimpičev posebej zase pogrešen. Zdaj je razpršil svoje sile ob celem Drini napadel zajedno vse podrinske trdnjave. Povsod je hotel ofenzivno postopati, to se ve, brez uspeha tako dolgo, da so Turki sami v ofenzivno stopili proti njemu.

To sicer je menda v zvezi s tisto splošno ofenzivo, katero so turkofilski listi že tako dolgo napovedovali, koja pa se — hvala bogu — dozdej Turkom nikjer ni posrečila. Ako bodo Srbi povsod uspešno napade Turkov odbili, kakor jih je Černjajev pri Nišu, onda bi to moglo vojni novo, za Srbe bolj ugodno napravljeno dati, i to želi najtoplejše vsak Slovenec in vsak Slovan.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 25. julija.

Članek „die *türkische* Dirne in Wien“ vzbudil je kakor poroča: „Pol.“ veliko senzacijo. Po kavarnah šla je „Pol.“ od rok do rok, in vsak je hotel brati. Muogo odličnih osob, katere niso naročene na „Pol.“ poslale so po njo.

Ogleda trgovinsko ministerstvo je izdalo ukaz na svoje železnice naj skrbje za dovoljno število prevoznih sredstev za prihodnji izvoz sploh in če bode treba vojake in vojne stvari transportirati. Videti je kakor da bi poslednje bila glavna stvar.

Vnane države.

Iz Carigrada se piše: Če zmagajo Turki potem bodo krvoločni Muselmani tako prevzetni, da noben drugoverec ne bode mogel izhajati; če pa bodo premagani, pa koran na vrsto pride in po maščevanju vpije. V obeh slučajih je torej še katastrof pričakovati, o katerih Evropa ne misli; anarhija cvete, vlada se baži-božukov boji kakor ljudstvo. Evropa mora intervenirati. Sramota je, da v 19. stoletju Turki smejo vojsko zoper nevernike v Evropi pridigovati.

Turška vlada na duhu bolnega ali blaznega sultana Murata V. je razposlala

evropskim dvorom pismo, v katerem pravi, da krutosti v Bulgariji niso tako hude; da so Bulgari sami krivi, ker so njih vstaški vodje nameravali(?) vse Muselmene poklati; da pa hoče Turčija krivce kaznovati. Turška vest — laž, turška obljuba — nič. Zato se svet ne briga več dosti.

Posojilo za mesto *Paris* je bilo 54 krat podpisano na poli ponudnikov, kar kaže velik kredit tega mesta in množino kapitala v Parizu.

V *London* je prišel braziljanski cesar s svojo soprogo. V Belgijo pa grški.

V *Meksiki* je bil zopet Lerdo Fejada za predsednika republike voljen.

Dopisi.

Iz Šalovec pri Ormužu. 23. julija.

[Izv. dop.] Dokaj časa je uže, kar vam pisal nissem. Nij mi bilo mogoče, ker dela je dovolj čeravno je zmirom jesensko vreme — prav toplih dni še imeli nijsmo. Ne pomnim takovskega leta. Krasni maj bil je kakor navadno februar, junij nič boljši in julij nas pa vedno škropi. Stoletni kalendar in ljudje ž njim so trdili, da bo letos suša, a dosedaj še nij bilo znamenja. Dež zmirom pridno primaka, radi tega dobili smo še precej sena, katerega bi skoraj na peči sušiti morali, tudi detelje in grahorke je dovolj. Koruza je zaostala pa je vendar lepa, krompir še tudi dobro kaže, dasiravno je na več krajih redek ker je spomladi zavolj prevelike močvare segnul. Rež smo poželi; bila je redka, zato pa ima debelo zrno tamkaj kjer nij ubita. Pšenica je smetljiva dasiravno se je prav lepo kazala, ječmeni so majheni in v nje vsejan strnokos jih je skoraj prerastel. Ajdino smo sedaj vsejali, bog ve, kako bo ž njo. O vinske letini vam bom pisal, ko gorice ogledam, uže dolgo nissem zgoraj bil, ljudje mi pravijo, da se nič kaj posebno ne kaže.

Pisal bi vam tudi o naši volitvi v okrajni zastop in to sicer dosti, pa ker zadnjič o nekaterih osobah sem istino govoril, bil napaden, bom tiho. Moja volja nij osebe črniti marveč želja poboljšati jih —. Toliko vam povem, da tiste osebe (katere so vzrok), katere so moj dopis, dasiravno jih je spodletelo — oblažiti hotele, so pri volitvah za vogle prislanjalce in volilcelovilce služile. Gospodje! za to so šolo od cerkve ločili in njo iz črnih verig(?) izstrgali, da vam zdaj njeni možje za listke

novce nosili v le-to ljubljansko pojemajoče gledališče, to revno pribežališče dosluženim komedijantom, to prizorišče zgolj skaz in zmaz!“

„Nič, pojdeva pa! Olga?“ odvrne Berta določno in namigne hčeri.

„Poskusita! pri tisti priči vama vso navlako potrgam sè života. Jaz služim, jaz kupujem, jaz rečem — vajet napet!“ rekoč si ogrne plašč in hiti vén, potoma še kričeč:

„Le pojdite, le!“

„Mama! pa ne hodive!“ poprosi črez jeden čas Olga z na polu ihtečim glasom.

„Kaj se bojiš? Le ne boj se!“ osrčuje mati hčer, iskaje po sobi, kakor bi hotela se napravljati.

„Mama!“ pozove hči proseč mater, ki se vendar ne napravlja.

Mati potem še en čas molče tava sem ter tja, na to pa, kakor da si je domislila kaj boljšega, pravi:

„Čakaj Olga, pa ne greva nocoj, pa drugikrat. Naj le sam divja tam okoli!“

Olgi se težak kamen odvali od srca. Kako težko bi bila ljubljani materi odrekala

željo, in kako nerada, nerada bi bila šla! Da bi torej materi pokazala svojo zadovoljnost in pač tudi svojo otroško, neokrhano spoštovanje in ljubezen do nje — po ravnokarnem burnem prizoru z možem — pritrditi povšečno:

„Da, da, mama: drugikrat, drugikrat!“

Ne dolgo potem si Berta zaželi počitka, da bi sama tem prej in laglje se utešila po takem dražljivem nastopu ter menj motena v postelji premišljevala marsikaj družega.

Tudi s tem je Olgi kar najboljše ustrezno, in poljubivši še roko materi pa voščec jej lahko noč sama s pravim veseljem otide v svojo stanico. Toda tu ona ne išče postelje, marveč nemudoma zopet pristopeč k svojemu priljubljenemu oknu radostno vsklikne in tam obstoji. Kaj vidi pač? Medlo svitlobo v nasprotnem oknu; pa krotki žarki tega rahlega odseva jej zlasti nocoj tako dobrodejno božajo oči in blažijo srce, kakor-le pomladno solnce vijolici glavico, molečo izpod sneženega zameta. Hitro odstrani, svoje ljubljene gojenke, cvetlice, pa mirno obsloneč verno gleda tjakaj nasproti.

Pred dobrim mesecem je bila Olga prvičkrat zagledala čednega mladeniča v nasprotnem oknu, potem pa, kolikor večkrat je videla ga, toliko bolj je želela še večkrat in večkrat ga gledati. In da je tej svoji želji laglje podajala skrivnejo in kakor slučajno priliko, omislila si je bila na okno vrsto cvetlic, katere je potem pridno gleštala in oskrbovala bog ve kolikrat na dan, vsa srečna opazuje, da on njej nasproti se zdaj in zdaj pa zmirom gosteje ozira na lepe cvetlice, mej katerimi pak je sama bila najlepša. Tako je minolo mesec dni, in Olga je ravno denes zjutraj prvičkrat doživela preveliko radost, da jej je nasprotni mladenič prijazno nakimal semkaj v mislih tiho voščec jej dobro jutro! Tudi ona je izza svojih cvetlic kar tako na tihoma odzdravila mu rada verujoč, kar si je dāl časa uže preživo želela: da on misli to, kakor ona. In da-si še nikedar nij govorila ž njim, da-si je še le od daleč poznavala ga po prikupljivem obrazi ter le iz njegovega vnejnega vedenja posnemala njegovo prijaznost do nje, čutila je vendar uže tiho, gorko nagnenje do njega. (Dalje prih.)

delilce pri volitvah služijo. Je to njih poklic? Nij to čudno — nesramno? — pa vendar resnično!

Iz Gomilskega pri Vranskem 24. julija [Izv. dop.] (Varujte se sleparjev.) Nedavno pride nekov M. T. iz Tinjske fare pri Slov. Bistrici k tukajšnjemu mazaču Juriju Hojniku, kateri je nekaj pri vojcih služil in tam v bolnici bolnikom stregel. Došli bolnik M. T. ga dobro napoji; Hojnik se mu reče sleči, da je bil samo v srajci, kajti imel je uže 16 letno bolezen v nogi. Potem ukaže „zdravnik“ prinesiti mladih kopriv in s temi je čohal bolnika po nogi, vprašaje ga, če ga kaj peče. Bolnik odgovori, da ga ne peče. Sedaj reče zdravnik prinesiti bolj starih kopriv in s temi udari ubozega pacienta po dolgem stegnu in zopet vpraša, če ga kaj peče. „Tako me peče, kakor bi mi kožo doli rezal“, odgovori bolnik. Potem ga nadrga s koprivami še pod pazduho, da so se napravili mehurji. Za to zdravilo mu plača 2 gl. 40 kr., 2 gl. pa sta zapila.

Zdravnik mu veli, naj črez 9 dni zopet pride, kajti pozneje bi ga več tukaj ne našel; šel bode ka-li na Dunaj, od koder so mu uže poslali 300 gl. za potne stroške, ali to bo še premalo. Dalje pravi: „Jaz sem ravno tak kabor Kristus, bolnega otroka mi prinese, jaz položim roko na njega, pa je zdrav.“ Tako je odpravil svojega nevednega bolnika.

Ko pride deveti dan, napotil se je ta revež zopet k našemu sleparju; ali mej potom se oglasi v nekej krčmi, kjer ga je krčmar podučil, da ima s sleparjem opraviti ne z zdravnikom. Vendar je šel k njemu, in zahteval denar, in na vprašanje zdravnikovo, če mu je kaj bolje, odgovoril je, da še hujsi. Bolnik mu je prinesel tudi svinjsko in srnjakovo pleče ter 2 klobasi, a dal mu jih sedaj nij. Denar je prejel nazaj.

Zopet drugi so mu svetovali, da naj poišče družega zdravnika, ker je še jeden tu ki zna zdraviti. Šel je k temu. Takoj spozna, da je v nogi „protin“, in začne ga kaditi s sovrim in močeradovim mesom in z vodnim kamenom gladiti in zraven dela svoj „hokus pokus“. Za plačilo je dobil srnjakovo pleče in pa pijače. Bil je jako zadovoljen in neizrečeno hvalil, kako dobro je srnjakovo pleče.

Varujte se ljudje taci sleparjev, katerim delo smrdi in bi za to radi živeli na račun neumnega ljudstva. Stanejo vas več nego izučeni zdravniki, pomagati vam pa ne znajo, ampak poškodujejo vam gotovo še bolj vaše zdravje.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Iz Belgrada 25. julija. Včeraj je imel general Zach zmago-nosen boj na celem liniji ob Javoru. Dučić je vzel in razdejal turško kulo pri Vasiljevcu in naredil velik plen. Srbi so se utrdili v pozicijah, ki so jih Turkom vzeli. — Čolak Antič je vzel kulo na visočini, imenovano Osmanpaša in več turških vasij. — Turki so streljali na srbske zdravnike, ki so nosili znani zdravstveni križ.

Domače stvari.

— (Janežičeva slavnost.) Južna železnica je uže dovolila znižano ceno vožnje

udeležnikom, ki spadajo k jednemu ali družemu naših domačih društev. Pričakuje se od Rudolfove isto.

— (Isterska železnica.) Piše se nam 23. jul.: Denes sta šla 2 vlaka, okinčana s cesarskimi in slovenskimi zastavami, na istersko železnico do postaje „Cenrouglie“ (!). Naprej ne moreta, ker črta še nij toliko dokončana, da bi bilo mogoče voziti, in vendar bode baje vsa črta do 18. avgusta oficijalno se odprla. Tudi zidanje na postajah posebno v Divači je zelo zaostalo, tu nikako ne bodo poslopja gotova. Kam bodo šli uradniki in drugi služabniki, to se s pravico vprašuje, menda jih vendar ne bodo v mokre poslopja silili! In družih stanovanj nij.

— (Nesreča na železnici.) Piše se nam: Zopet vam imam o novejši nesreči poročati. 20. t. m. povozil je vlak mej Kraljevcem in Čakovcem v Medimurju lepo kobilu. Vlak se nij nič zgodilo.

— (Toča.) Iz Metlike se nam piše 22. julija: V sredo po polu dne je tukaj toča hudo bila, koder je segla je jeden dober četrt vzela. V jedno kladnjo pšenice je strela udarila, pšenica se je vžgala in precej do čistega zgorela, akoprem je dež šel, kakor da bi iz kebla lil.

Razne vesti.

* (Ujeti Turki v Trstu.) Iz Dubrovnik se 22. t. m. brzojavlja: „Iz Kleka v Dubrovnik od Črnogorcev pripeljanih 11 Turkov, je turški konzul potem ko jih je avstrijska vlada izpustila, zopet pridržal, mej tem ko so Črnogorci zopet nazaj odšli. Vsled tega odposlani so bili turški vojaki, zato ker so na avstrijsko zemljo stopili, 21. t. m. s tremi žendarji in 8 pešci po parobrodu „Najade“ v Trst. Iz Trsta eskortirani bodo v Celovec kder ostanejo internirani. Parobrod „Najade“ priplul je včeraj v Trst in tam izbarkal prijatelje naših nemškutajev na molu „Giuseppina.“

* (Romeo in Julije.) V Vihiti pobegnil je 90 letni mladenič s 70letno devico, zato ker jima oblasti nijso dovolile poročiti se. Kadar taki mladenči mislijo na ženitev potem se ve, nezabrani jim nikdo več.

* (Iz Filadelfije) se 18. t. m. javlja, da je razstavo do sedaj 2.254.074 osob obiskalo in čisti dohodki znašajo 743.576 dolarjev.

Javna zahvala.

Blagorodni gosp. Karel Pleško, c. kr. okrajni sodnik na Vrhniki, podaril je po c. kr. okraj. šol. svetu okolice ljubljanske, šolam v Borovnici, na Vrhniki in Polhovem gradcu, 29 lepo vezanih knjig, (največ ekonomičnega obsega) z namenom, da naj se razdelijo mej ukažljivo mladino teh krajev, in je mene odločil, da naj jaz odločim, koje knjige naj se pošljejo katerej izmed imenovanih šol.

Dunajska borza 25. julija.
(izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	65	40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69	20	
1860. let. posojila	113	25	
Akcie narodne banke	839	25	
Kreditne akcije	141	50	
London	126	02	
Napol.	10	94	
C. k. celini	5	94	
Srebro	101	55	

V dolžnost si štejem, da blagodušnemu darovalcu v imeu obdarovane mladine izrekam pristrčno zahvalo.

V Borovnici 22. julija 1876.

Fr. Papler.

Umrli v Ljubljani

od 21. do 23. julija:

Leopold Hönl, 7 l., dete sedlarja, vsled kostnega raka. — Josip Flegar, 67 l., za mrtvoudom. — Franjo Kornič, 43 l., v bolnici, za rumenico. — Marija Bradula 13 l., za jetiko. — Ivan B. Hteršič 8 dni, dete mizarja, vsled čeljustnega krča.

Tuli.

24. julija:

Evropa. Knez iz Trsta. — pl. Drewiecky iz Dunaja. — Politzer iz Var. žd. na. — Huter iz Gradca. — Schindler iz iz Maribora.

Pri stonu: Herz iz Dunaja. — Schlesinger iz Kočevja. — Moll iz Trsta. — Košir iz Dolenjskega. — Adamič iz Dunaja. — Hagel iz Trsta. — Teler iz Gradca.

Pri Malit: pl. Hoch iz Dunaja. — Zerlin iz Gradca. — dr. Pogačnik iz Dunaja. — pl. Langer iz Poganic. — Kristan od sv. Katarine. — Schlesinger iz Dunaja. — Salim iz Prage. — Maren iz Celovec. — Maran iz Trsta. — Veneda iz Reke.

Pri Mestu Ljubljana: Gruber iz L. tije. **Pri bavarskem dvoru:** Pitlanitz iz Dunaja. — Pavlič iz Trsta. — Grile iz Vač.

Pri Zamorel: Lapet iz Maribora.

V Škofjej Loki

na Gorenjskem,

prodaje se po nizkej ceni na sredi glavnega trga stoječa hiša št. 120 v dva nadstropja, s prostornimi sobami, kuhinjami, štacuno, dvema hlevoma in prostornimi kleti pod jako ugodnimi plačilnimi pogoji.

V č. iz prijaznosti pri gospodu Avgustu Deisingerju v Škofjej Loki. (226-3)

Išče se

trgovinsk pomočnik

iz dežele, popolnem izurjen za štacuno z mešanim blagom, zmogen slovenskega in nemškega jezika.

Ponudbe sprejema administracija „Slovenskega Naroda“. (234-1)

Zobni zdravnik A. Paichel

stanuje poleg **Hradeckijevega mosta v Mali-fovej hiši** v I. nadstropji in ordinira od 9. do 12. in od 2. do 6. ure. Njegova **esenca ustne vode**, steklenica po 1 gl., in **zobni prah**, škatljica 60 kr. dobiva se razen v njegovem stanovanji tudi pri gospodu lekarju Majerju in gospodu Karingerju in Kašu. (176-13)

Franc-ove esence za življenje.

Gotovo in skušeno sredstvo proti večini boleznij z vspešnim učinkom in sicer tako, da bi mora vsaka gospodinja tako zdravilo pri hiši imeti. (53-17)

Jedino pravo dobiva se pri

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajske cesti v Ljubljani.

Henrik Lanz

v Mannheimu in Regensburgu.

Največja zaloga na Nemškem, kder se izdelujejo

mlatilnice z vlačilom, in ročne mlatilnice, in stroji za klajo rezati.

Vsa razprodaja koncem leta 1875 znaša 50.000 strojev.

24 častnih diplom, 18 zlatih, 41 srebrnih, 14 bronastih svetinj za „izvrstno izdelovanje.“

Vedna zaloga je pri gospodu **Pavel Skaletu** v Ljubljani in **Gustav Barthu** v Celovcu.

Ilustrirani ceniki pošiljajo se na zahtevanje zastoj in frankirani. (233-1)